

Imię i nazwisko

Klasa Grupa A

1. Wymień reformy sejmu konwokacyjnego z 1764 r. dotyczące gospodarki.

.....

.....

2. Ustal, czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. Wpisz do tabeli litery P lub F.

Stanisław Poniatowski nie miał żadnych kontrkandydatów na sejmie elekcyjnym.	
W I rozbiórce Rzeczypospolitej Prusy zagarnęły obszar najbardziej zaludniony.	
Sejm rozbiorowy ograniczył władzę króla.	

3. Przeczytaj fragment cytowanego aktu, a następnie podaj przyczyny zawiązania konfederacji barskiej oraz wyjaśnij, kim był wspomniany w tekście ks. Repnin.**Akt zawiązania konfederacji barskiej, 1768 r.**

My, rady dygnitarze, szlachta i obywatele Korony Polskiej, prowincji, województw, ziem i powiatów, na ratunek Ojczyzny, wiary i wolności, praw i swobód narodowych, do upadku nachylonych, podźwignienia zgromadzeni. Kiedy wolne i nikomu niepodległe narody polskie losem teraz nieszczęśliwym w przeciągu tych lat kilku, od śmierci Najjaśniejszego Augusta III, króla i pana dobrego i pobożnego, swobodnie i miło panującego, do smutnej i okropnej przyprowadzone postaci [...] siłą wojsk rosyjskich czynionych i wymuszonych, chcąc utwierdzić, naród cały wrzuciły i zamieszały i skuteczność dzieł i zamysłów swoich, tegoż wojska rosyjskiego i ks. Repnina, posła, z ukrzywdzeniem i niesławą Rzpl[i]tej, władzy i rządowi poddały... [...]. Wzywamy wszystkich obywateli, jako jednejże Ojczyzny synów, do wspólnego jej ratunku, równą cnotą i miłością obowiązanych [...] duchownych i świeckich, aby się z nami łączyli [...] dla ratunku Ojczyzny i obrony wiary i wolności wzywamy i zapraszamy. Wszystkie in genere et specie actus* poniewolnie*, pod pozorem i pretekstem konfederacji i sejmu [...], które już nastąpiły i które by czynić i stanowić odważono się contra mentem* Rzpl[i]tej [...] jako szkodliwe, bezprawne, gwałtowne, poniewolne, znosimy kasujemy, reklamujemy i inwalidujemy*. [...]*

Rzpl[i]ta – Rzeczypospolita

in genere et specie actus (czyt. specje aktus) – łac. „jakiegokolwiek rodzaju postanowienia”

poniewolnie – tu: wbrew woli, pod przymusem

contra (czyt. kontra) *mentem* – łac. „wbrew intencji”

inwalidować – unieważniać

Wiek XVI–XVIII w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa: WN PWN, 1999, s. 407–409.

4. Wymień pięć wybranych praw kardynalnych oraz rozstrzygnij, czy wzmocniały one czy osłabiały państwo. Uzasadnij odpowiedź.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Imię i nazwisko

Klasa Grupa B

1. Wymień reformy sejmu konwokacyjnego z 1764 r. regulujące obrady sejmu.

—

—

2. Ustal, czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. Wpisz do tabeli litery P lub F.

W I rozbiórce Rzeczypospolitej Rosja zagarnęła największy obszar.	
Tadeusz Rejtan stał się tragicznym symbolem patriotyzmu i walki o ojczyznę.	
Po I rozbiórce Gdańsk pozostał przy Rzeczypospolitej.	

3. Przeczytaj fragment cytowanego aktu, a następnie przedstaw postulaty konfederatów barskich oraz wyjaśnij, kim był wspomniany w tekście ks. Replin.**Akt zawiązania konfederacji barskiej, 1768 r.**

My, rady dygnitarze, szlachta i obywatele Korony Polskiej, prowincji, województw, ziem i powiatów, na ratunek Ojczyzny, wiary i wolności, praw i swobód narodowych, do upadku nachylonych, podźwignienia zgromadzeni. Kiedy wolne i nikomu niepodległe narody polskie losem teraz nieszczęśliwym w przeciągu tych lat kilku, od śmierci Najjaśniejszego Augusta III, króla i pana dobrego i pobożnego, swobodnie i miło panującego, do smutnej i okropnej przyprowadzone postaci [...] siłą wojsk rosyjskich czynionych i wymuszonych, chcąc utwierdzić, naród cały wrzuciły i zamieszały i skuteczność dzieł i zamysłów swoich, tegoż wojska rosyjskiego i ks. Replina, posła, z ukrzywdzeniem i niesławą Rzpl[i]tej, władzy i rządowi poddały... [...]. Wzywamy wszystkich obywateli, jako jednejże Ojczyzny synów, do wspólnego jej ratunku, równą cnotą i miłością obowiązanych [...] duchownych i świeckich, aby się z nami łączyli [...] dla ratunku Ojczyzny i obrony wiary i wolności wzywamy i zapraszamy. Wszystkie in genere et specie actus* poniewolnie*, pod pozorem i pretekstem konfederacji i sejmu [...], które już nastąpiły i które by czynić i stanowić odważono się contra mentem* Rzpl[i]tej [...] jako szkodliwe, bezprawne, gwałtowne, poniewolne, znosimy kasujemy, reklamujemy i inwalidujemy*. [...]*

Rzpl[i]ta – Rzeczypospolita

in genere et specie actus (czyt. specje aktus) – łac. „jakiegokolwiek rodzaju postanowienia”

poniewolnie – tu: wbrew woli, pod przymusem

contra (czyt. kontra) *mentem* – łac. „wbrew intencji”

inwalidować – unieważniać

Wiek XVI–XVIII w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa: WN PWN, 1999, s. 407–409.

.....

.....

.....

4. Wymień pięć wybranych praw kardynalnych oraz rozstrzygnij, czy wzmacniały one czy osłabiały państwo. Uzasadnij odpowiedź.

.....

.....

.....

.....

.....

35. I rozbiór Rzeczypospolitej

Zakres rozszerzony. Model odpowiedzi

Nr	Grupa A	Grupa B	Punktacja
1.	<p>np.</p> <ul style="list-style-type: none"> – powołano komisje skarbowe – koronną i litewską – które miały zarządzać finansami państwa oraz stymulować rozwój gospodarczy – wprowadzono cło generalne (które miała płacić również szlachta) – zlikwidowano myta i cła wewnętrzne – wprowadzono zasadę głosowania większościowego w sejmie w sprawach podatkowych i gospodarcze 	<p>np.</p> <ul style="list-style-type: none"> – wprowadzono nowy regulamin obrad sejmowych – zezwolono na obrady przy świecach (zgoda na wydłużenie posiedzeń) – na trzy dni przed terminem zakończenia obrad izba poselska i senat miały pracować wspólnie – pierwszeństwo w sejmie miały sprawy przedstawiane przez króla i jego zaufanych współpracowników – w sprawach podatkowych i gospodarczych wprowadzono zasadę głosowania większościowego – nie zlikwidowano <i>liberum veto</i> 	2 pkt
2.	P, F, P	P, P, P	3 pkt
3.	<p>np. Według autorów aktu konfederacji barskiej przyczyną jej zawiązania była przemoc i samowola armii rosyjskiej oraz antypolska działalność ambasadora nadzwyczajnego Rosji w Warszawie Nikołaja Repnina, z którego inicjatywy powstały konfederacje w Słucku, Toruniu i Radomiu. (Lub podobna merytorycznie poprawna odpowiedź).</p>	<p>np. Konfederaci barscy domagali się przywrócenia stanu prawnego w Rzeczypospolitej obowiązującego w momencie śmierci króla Augusta III, wzywali do obrony wiary i wolności szlacheckich oraz powstrzymania działań ambasadora nadzwyczajnego Rosji w Warszawie Nikołaja Repnina, z którego inicjatywy zawiązano konfederacje w Słucku, Toruniu i Radomiu. (Lub podobna merytorycznie poprawna odpowiedź).</p>	2 pkt (1 pkt za podanie przyczyn / postulatów; 1 pkt za wyśnienie, kim był ks. Repnin)
4.	<p>np. Prawa kardynalne: wolna elekcja, <i>liberum veto</i>, nietykalność osobista szlachty oraz jej monopol na posiadanie ziemi, władza szlachciców nad chłopami (z wyłączeniem karania ich śmiercią), prawo sprawowania urzędów i wypowiedania posłuszeństwa królowi przez osoby należące do stanu szlacheckiego; podtrzymanie statusu religii rzymskokatolickiej jako dominującego wyznania w Rzeczypospolitej; gwarantem nienaruszalności ustroju oraz granic</p>	<p>np. Prawa kardynalne: wolna elekcja, <i>liberum veto</i>, nietykalność osobista szlachty oraz jej monopol na posiadanie ziemi, władza szlachciców nad chłopami (z wyłączeniem karania ich śmiercią), prawo sprawowania urzędów i wypowiedania posłuszeństwa królowi przez osoby należące do stanu szlacheckiego; podtrzymanie statusu religii rzymskokatolickiej jako dominującego wyznania w Rzeczypospolitej; gwarantem nienaruszalności ustroju oraz granic</p>	6 pkt (5 pkt za wymienienie praw kardynalnych; 1 pkt za rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem)

	<p>państwa polsko-litewskiego stała się Rosja.</p> <p>Prawa kardynalne osłabiały państwo polsko-litewskie, gdyż ugruntowywały wszystkie złe elementy polskiego ustroju i dodatkowo można zaryzykować stwierdzenie, że Rzeczpospolita straciła suwerenność, bowiem gwarantem jej ustroju oraz nienaruszalności granic stało się obce mocarstwo – Rosja.</p> <p><i>(Lub podobna merytorycznie poprawna odpowiedź).</i></p>	<p>państwa polsko-litewskiego stała się Rosja.</p> <p>Prawa kardynalne osłabiały państwo polsko-litewskie, gdyż ugruntowywały wszystkie złe elementy polskiego ustroju i dodatkowo można zaryzykować stwierdzenie, że Rzeczpospolita straciła suwerenność, bowiem gwarantem jej ustroju oraz nienaruszalności granic stało się obce mocarstwo – Rosja.</p> <p><i>(Lub podobna merytorycznie poprawna odpowiedź).</i></p>	
RAZEM			13 punktów